

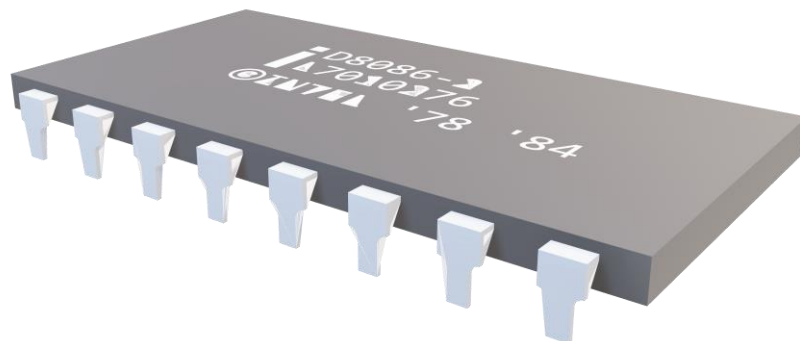
Mikroračunarski sistemi

I deo računskih vežbi

Aleksandar Dimitrijević: aleksandar.dimitrijevic@elfak.ni.ac.rs

Nenad Petrović: nenad.petrovic@elfak.ni.ac.rs

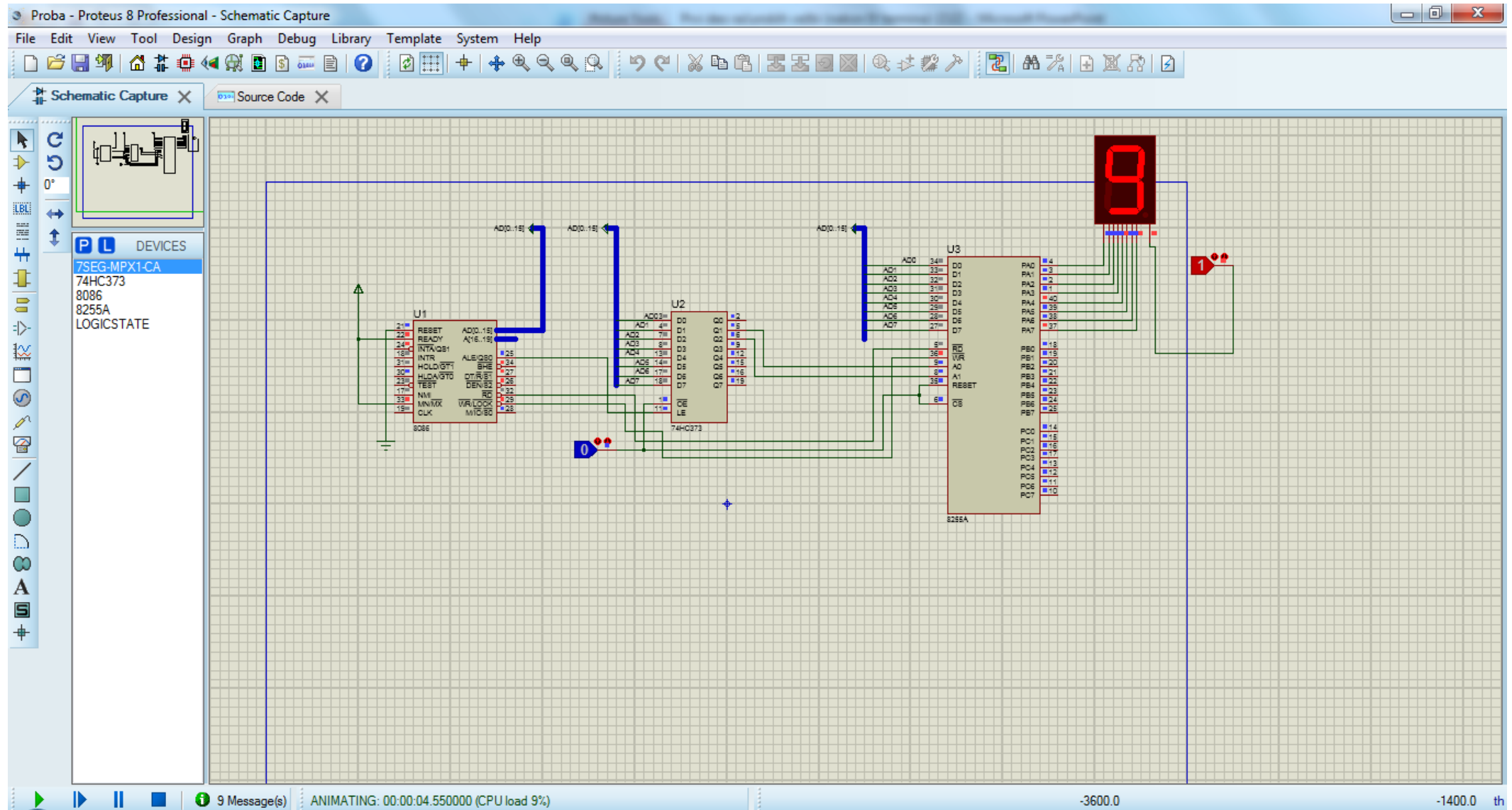
Jovan Milojković: jovan.milojkovic@elfak.ni.ac.rs

Razlike u odnosu na nastavni program prošlih godina

- 2 laboratorijske vežbe za 8086-zasnovane sisteme
- Proteus Design Suite 8 okruženje
 - <https://www.labcenter.com/>
 - dizajn mikroračunarskih sistema (Schematic Capture pogled)
 - editor za pisanje 8086 koda (Source Code pogled)
 - simulacija izvršenja koda
 - MASM32 kompajler za asemblerske programe pisane za 8086
- Preporučena verzija: Proteus 8.4 SP0
- Online tutorial
 - <https://www.youtube.com/watch?v=LnkhxSQLHI8>
 - <https://www.youtube.com/watch?v=MEC7iiK6nV4>

Proteus 8 primer – 8086, 8255 i 7s displej

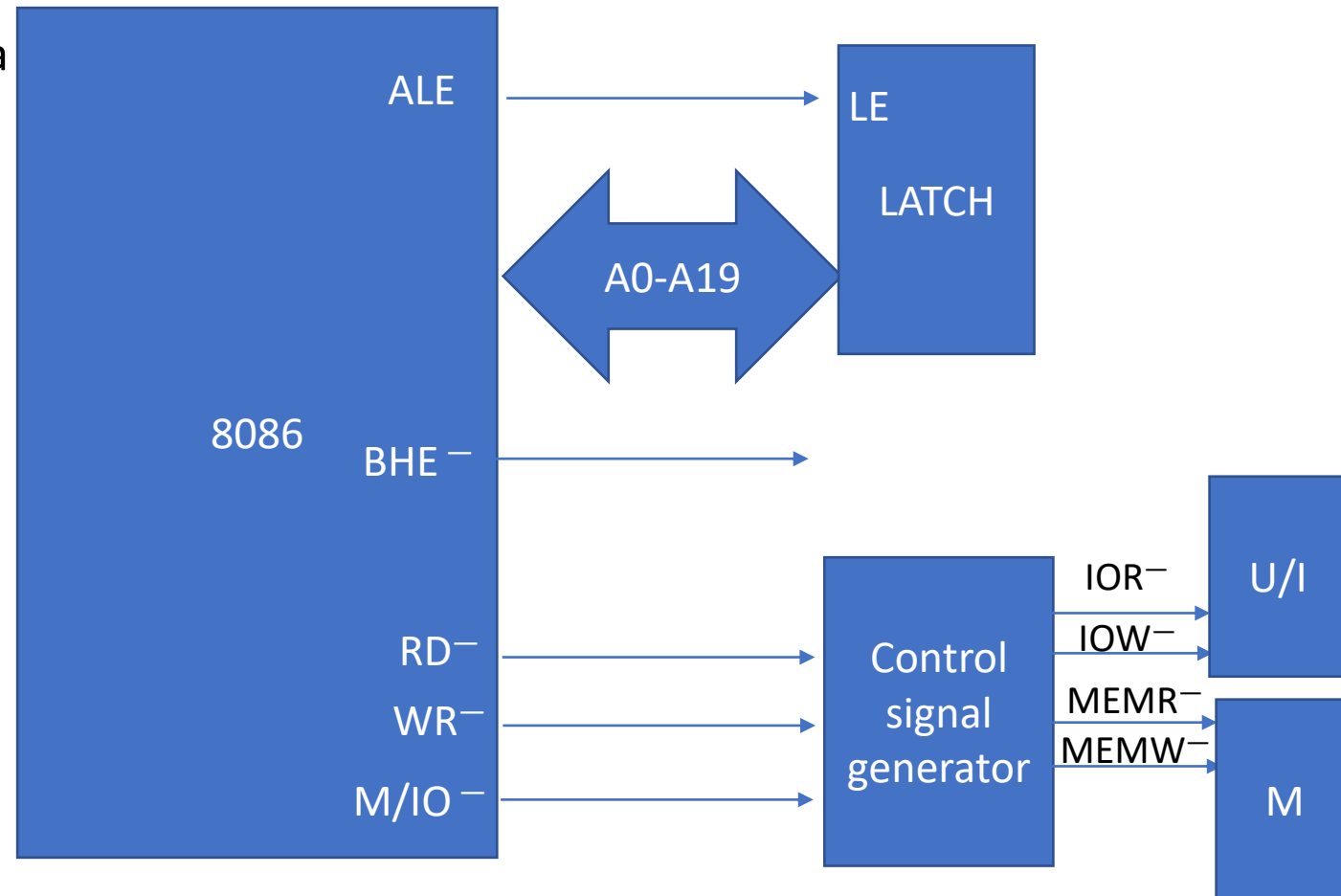

Memorijska organizacija 8086

1. termin računskih vežbi

Značajni pinovi 8086

- ALE
 - A0-A15 multipleksirane sa linijama podataka
 - Upis adrese u latch
 - U sledećem ciklusu: podaci
- Selekcija memorijske banke:
 - BHE⁻: neparna
 - A0⁻: parna
- Čitanje/upis: RD⁻ /WR⁻
- M/IO⁻
 - M: memorija (MOV), A0-A19
 - IO: U/I (IN, OUT), A0-A7/A0-A15
 - IN dst, source
 - OUT dst, source

Memorijska organizacija 8086 - pregled

- Dve vrste pristupa: byte i word
- Logički bajtovski adresni prostor u opsegu: 0-0xFFFFF
- 2 memorijske banke: parna (niža) i neparna (viša)
- Parna banka
 - D7-D0
 - Selekcija bitom A0 (BLE –)
- Neparna banka
 - D15-D8
 - Selekcija bitom BHE –
- A19-A1 adresne linije se koriste za selekciju bajtova iz banaka

8-bitne memorijske banke kod 8086

Neparna banka (viša)

FFFFFF
FFFFD
FFFFB
...
...
00001

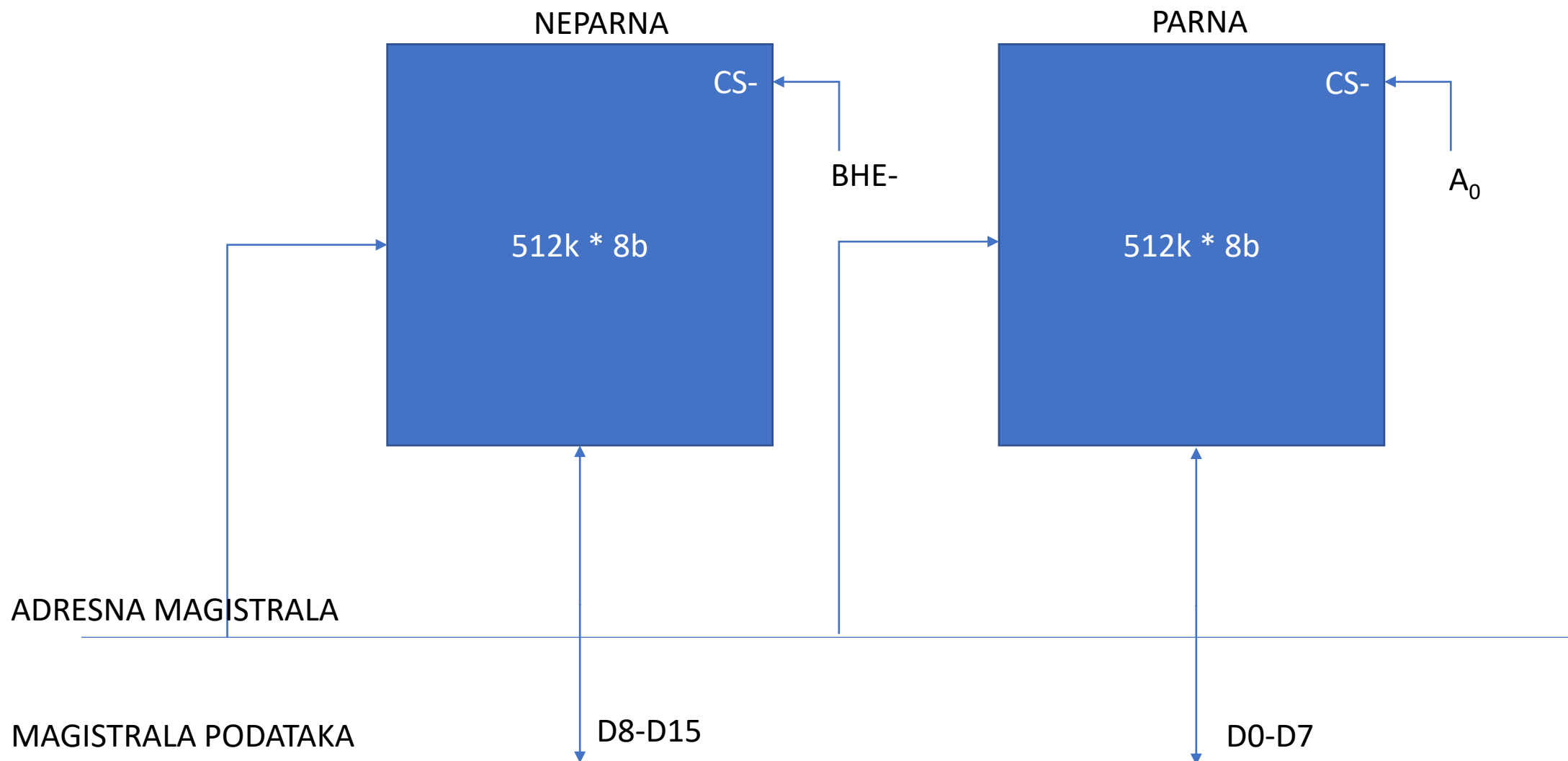
BHE[−]

Parna banka (niža)

FFFFE
FFFFC
FFFFA
...
...
00000

BLE[−]

Ilustracija

Selekcija memorijskih banaka

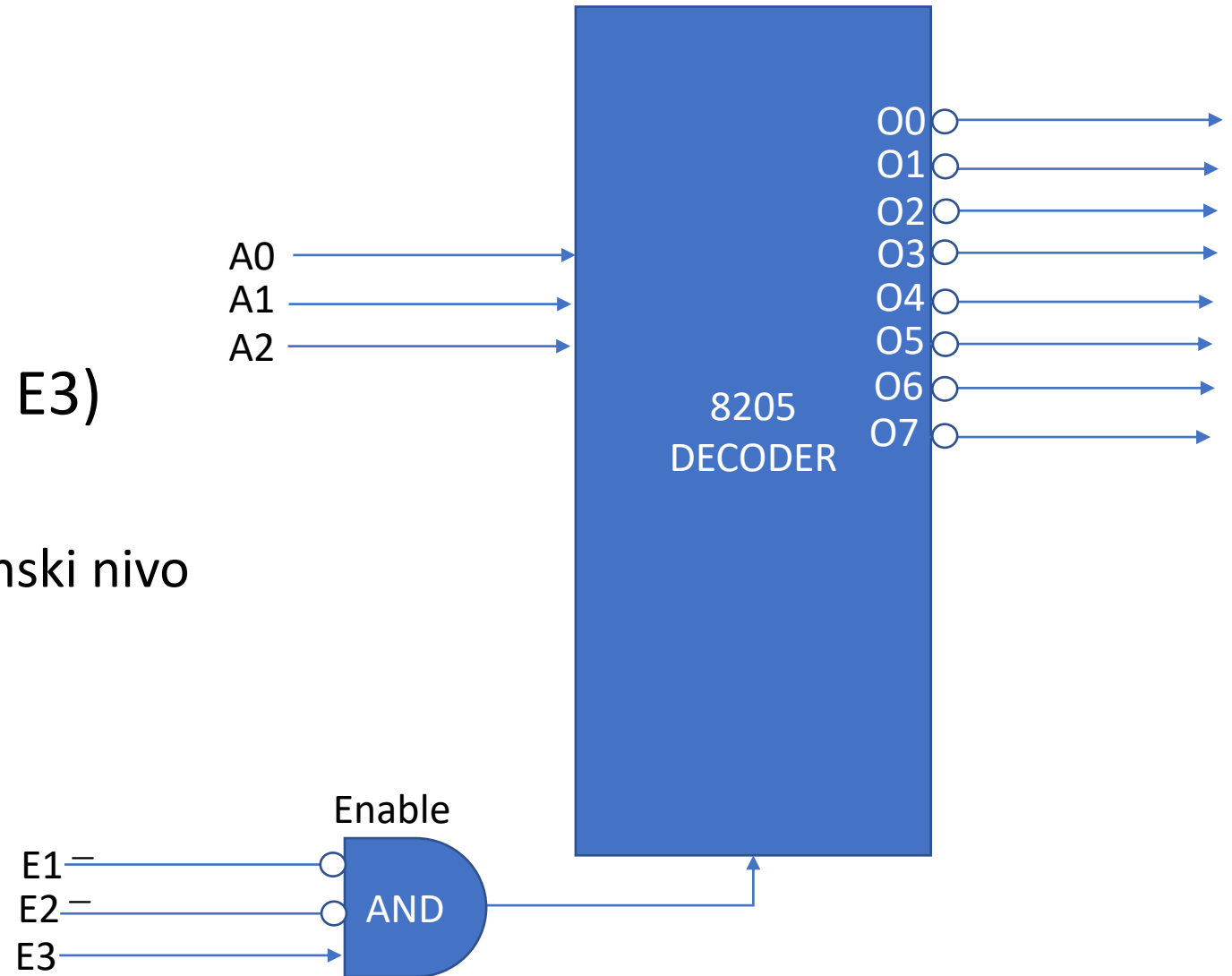
BHE ⁻	BLE ⁻ (A ₀)	Funkcija
0	0	Obe banke, 16-bit transfer
0	1	Viša (neparna) banka, 8-bit transfer
1	0	Niža (parna) banka, 8-bit transfer
1	1	Banke nisu omogućene

Primeri memorijskog pristupa

Primer	BHE ⁻	A ₀	Pristup	Broj ciklusa
MOV AL, [4C00h]	1	0	8bit	1
MOV AL, [4C01h]	0	1	8bit	1
MOV AX, [4C00h]	0	0	16bit	1
MOV AX, [4C01h]	*	*	16bit	2: prvo neparna (01), pa parna (10)

8205 dekode

- 1 od 8 binarni dekode
- Ulazni pinovi A0, A1, A2
- Trostruki enable ($E1^-$, $E2^-$, E3)
- Izlazni pinovi O1-O7
 - Selektovani izlaz: nizak naponski nivo
 - Svi ostali: visok

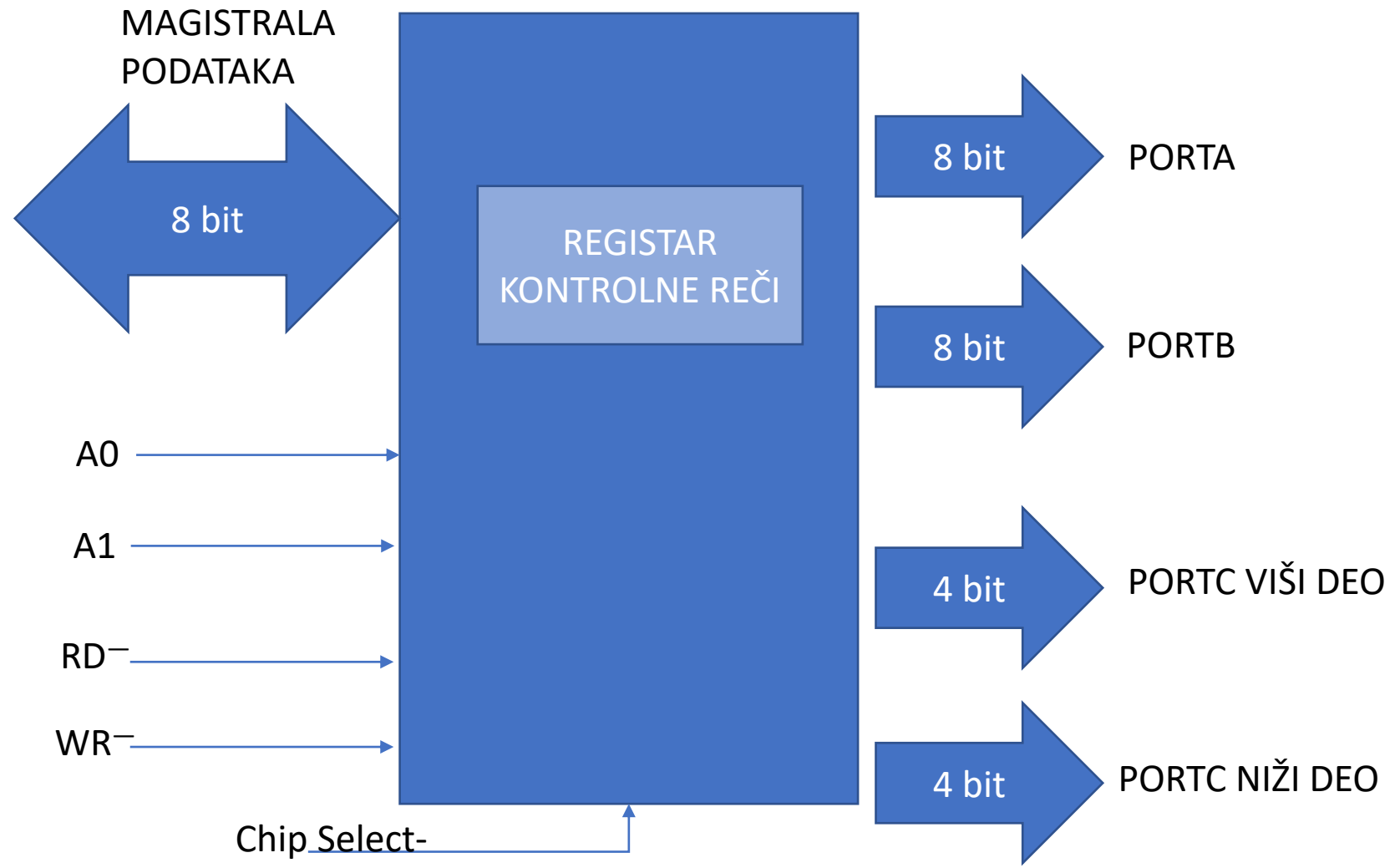
Komponenta 8255

1. termin računskih vežbi

Uvod

- Komponenta za paralelni ulaz/izlaz
- Koristi se da bi processor komunicirao sa periferijama (da ne troši svoje pinove za ulazne/izlazne uređuje)
- Ulazni/izlazni portovi se koriste za pribavljanje/upis podataka u toku komunikacije sa eksternim uređajima
- Primeri uređaja:
 - LED
 - tastature
 - senzori
 - displeji

Struktura 8255

Značajni pinovi

- D0-D7: 8 bit magistrala između komponente i CPU
- CS-: Selekcija čipa
- Signali čitanja i pisanja
 - RD[−]
 - WR[−]
- Tri 8-bit porta:
 - PA0-PA7
 - PB0-PB7
 - PC0-PC7
- A0 i A1: adresiranje portova i internog registra kontrolne reči

Adresiranje portova i kontrolnog registra

A_1	A_0	Adresira
0	0	Port A
0	1	Port B
1	0	Port C
1	1	Registar kontrolne reči

Struktura kontrolne reči

D7	D6	D5	D4	D3	D2	D1	D0
0- SET/RESET	00 – MODE0 01- MODE1 1X – MODE2 MOD GRUPE A		0 -PORTA OUT	0 – PORTC HIGHER OUT	0 - MODE0	0 – PORTB OUT	0 – PORTC LOWER OUT
1 - I/O MODE			1 – PORTA IN	1 – PORTC HIGHER IN	1 - MODE1	1- PORTB IN	1 - PORTC LOWER IN
			GRUPA A		MOD GRUPE B	GRUPA B	

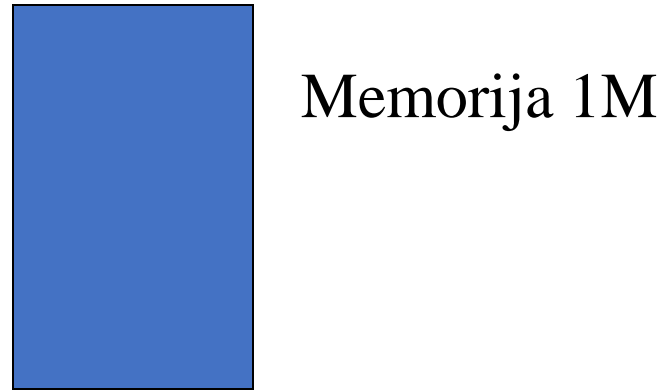
Modovi rada 8255

- Bit set/reset mode (D7=0)
 - Koristi se samo za set/reset bitova porta C.
 - D3, D2, D1 se koriste za izbor bita porta C
 - D0 određuje operaciju: 0-RESET, 1-SET
- I/O mode (D7=1)
 - Mode 0 – jednostavan ulaz/izlaz: portovi A, B, C viši, C niži ulazni ili izlazni
 - Mode 1 – handshake: A i B ulazni ili izlazni, C se koristi kao kontrolni
 - Mode 2- bidirectional: port A se koristi kao ulazni i izlazni (uzastopno), menja smer u toku rada, a port C kao kontrolni

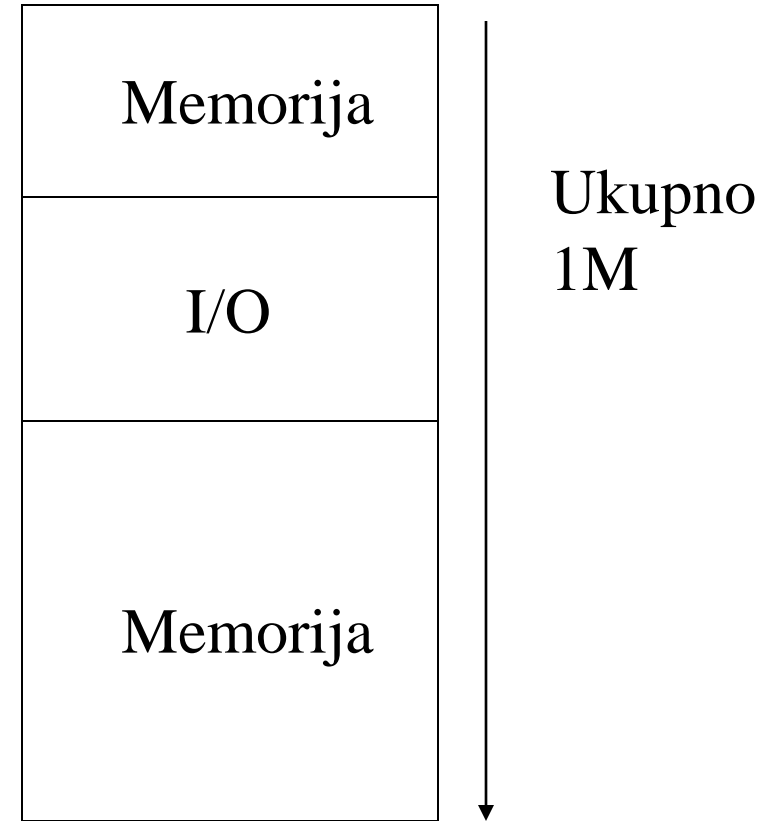
8255 interfacing

- Dva načina povezivanja sa 8086:
 - IO-mapirani ulaz-/izlaz (koriste se IN, OUT)
 - Memorijski-mapirani ulaz/izlaz (koristi se MOV)
- IO-mapirani ulaz/izlaz:
 - Kontrolni signali IOR – /IOW – generisani mehanizmom 8086
 - Adrese portova u ovom slučaju 8/16-bit
 - Chip select logika dekodira A3-A7
- Memorijski-mapirani ulaz/izlaz:
 - Kontrolni signali MEMR – /MEM W – generisani logikom za generisanje kontrolnih signala
 - Adrese portova u ovom slučaju 20-bit
 - Chip select logika dekodira A3-A19

Ilustracija

IO-mapirani

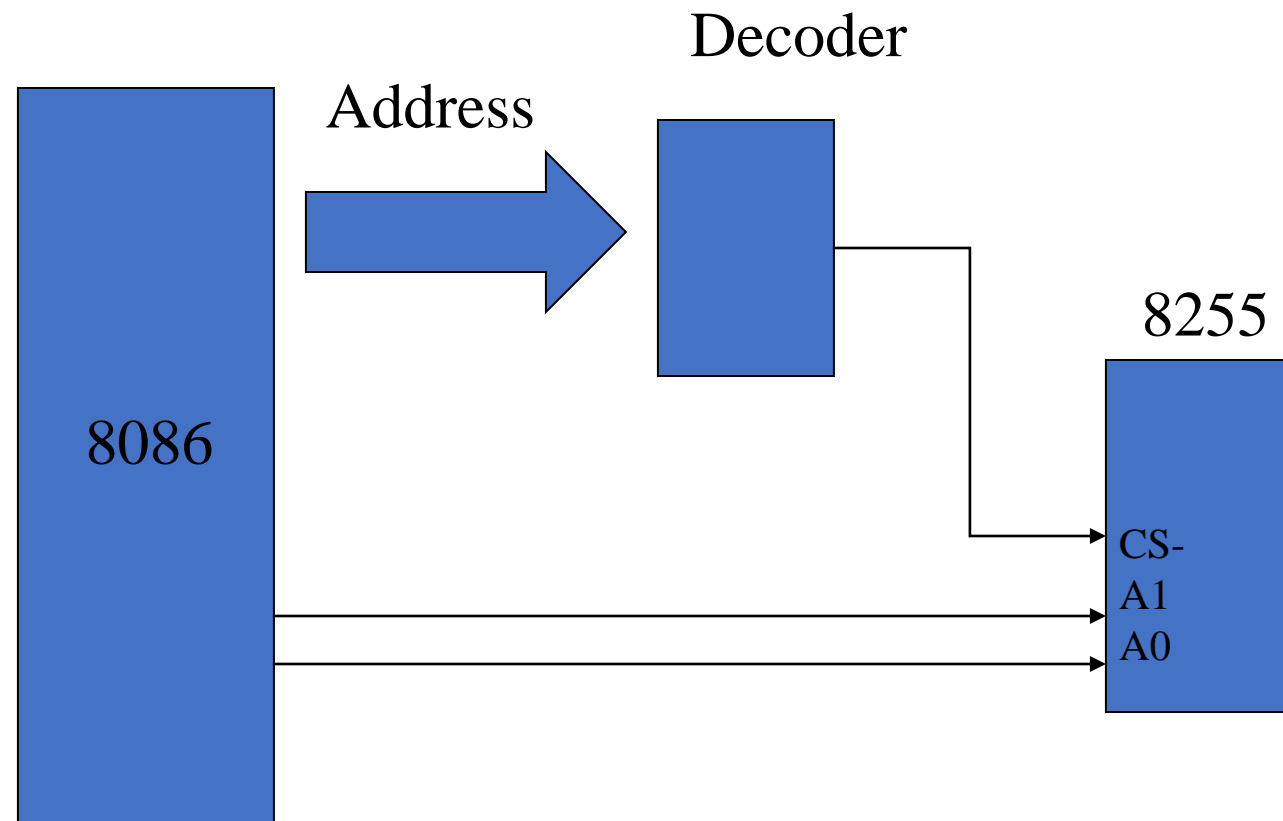

Memorijski-mapirani

Razlike IO-mapiranog i memorijski- mapiranog U/I

Memorijski-mapirani	IO-mapirani
Koristi se MOV instrukcija: MOV AL, [2000] MOV [2010], AL	Koriste se IN i OUT: IN AL, 30h OUT DX, AL
20 bit adrese - A19-A0, zahteva da se učitava DS Primer: port 35000H MOV AX, 3000H MOV DS,AX MOV AL, [5000H]	16/8 bit adrese – A15-A0/A7-A0
MEMR, MEMW kontrolni signali	IOR, IOW
Maksimalan broj portova (prednost): 2^{20}	2^{16}
Mane: <ul style="list-style-type: none">- zalazi u memorijski prostor- dovodi do fragmentacije memorijskog prostora- komplikovanje dekodiranja	Mane: <ul style="list-style-type: none">- manji broj portova

Primena dekodera

Zadatak 1

- Za mikroprocesor iAPX 8086 projektovati mikroračunarski sistem sa osam tastera i 8 LED dioda uz pomoć dve komponente 8255A. Na port A prve komponente treba vezati diode, a na port B druge komponente tastere. Inicijalno nijedna dioda ne svetli. Nakon toga posle pritiska nekog od tastera treba da zasvetli odgovarajuća dioda i treba da svetli sve dok je taster pritisnut. Napisati adekvatne procedure.
 - A) Koristi se IO-mapirani ulaz/izlaz (8bit adrese). Komponenta 1 je na adresi A8h, a Komponenta 2 je na A9h.
 - B) Koristi se memorijski-mapirani ulaz/izlaz: Komponenta 1 je na adresi 83FE8h, a Komponenta 2 je na 83FE9h.

Struktura rešenja zadatka

- Adresni prostor
- Šema povezivanja komponenti sa 8086
- Asemblerski kod za 8086
 - Konfiguracija komponenti
 - Logika i obrada

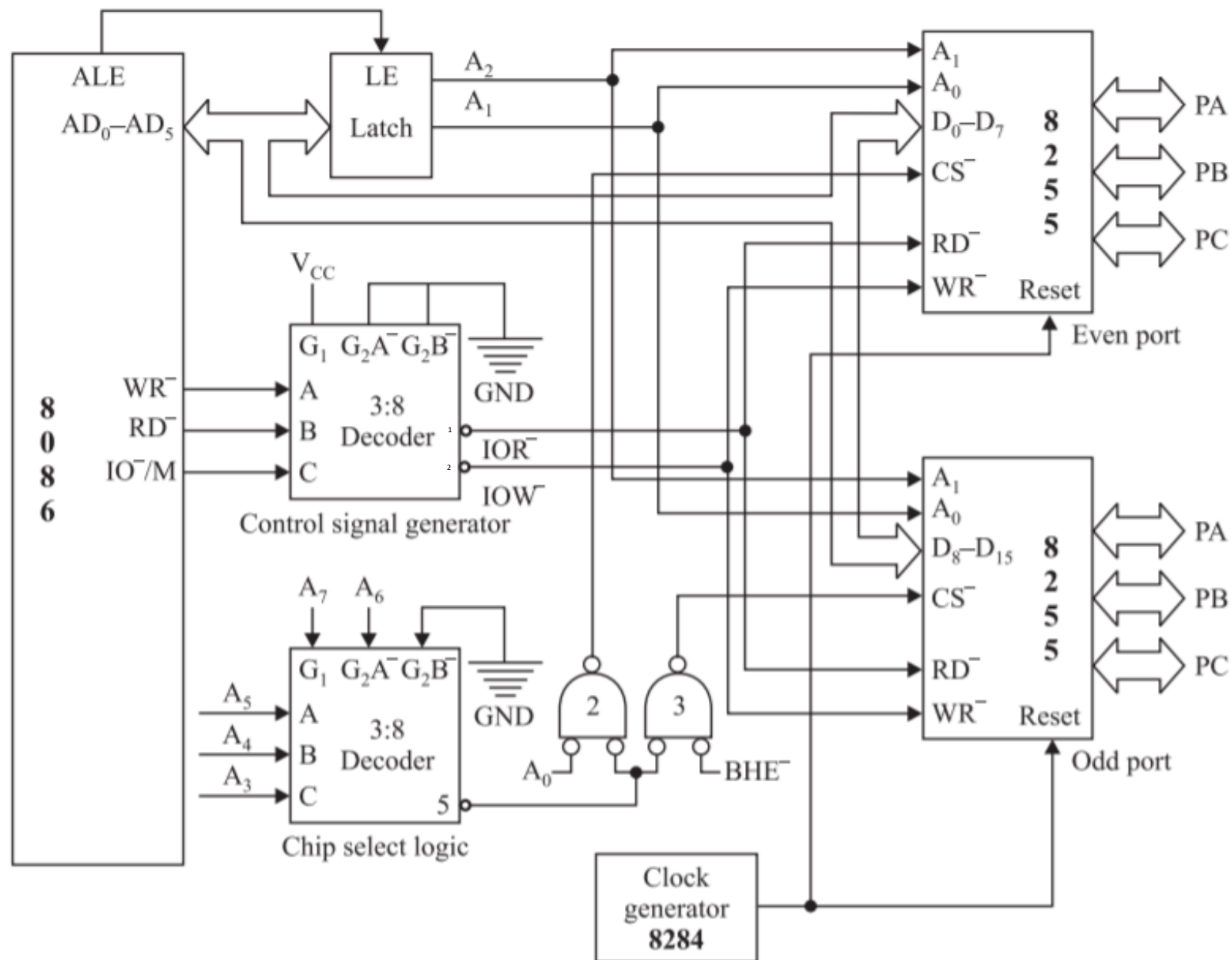
Adrese za IO-mapirani UI

A7	A6	A5	A4	A3	A2	A1	A0		
1	0	1	0	1	0	0	0	PORT A (A8)	PARNI 8255
1	0	1	0	1	0	1	0	PORT B (AA)	
1	0	1	0	1	1	0	0	PORT C (AC)	
1	0	1	0	1	1	1	0	CWR (AE)	
A7	A6	A5	A4	A3	A2	A1	A0		
1	0	1	0	1	0	0	1	PORT A (A9)	NEPARNI 8255
1	0	1	0	1	0	1	1	PORT B (AB)	
1	0	1	0	1	1	0	1	PORT C (AD)	
1	0	1	0	1	1	1	1	CWR (AF)	

Šema

7

- IO-mapirani UI

Rešenje a)

- IO-mapirani ulaz/izlaz
- 8 bit IO adrese
- IN i OUT

```
NAME PROGRAM

DATA SEGMENT
DATA ENDS

CODE SEGMENT
ASSUME CS:CODE, DS:DATA

START:

MOV AX,DATA
MOV DS,AX

;ZABRANA PREKIDA
CLI

;KONFIGURACIJA
;KOMPONENTA1
MOV AL,80h
OUT AEh,AL

;KOMPONENTA2
MOV AL,82h
OUT AFh,AL

PETLJA:
;ČITANJE SA PORTB KOMPONENTE2
IN AL,ABh
;UPIS NA PORTA KOMPONENTE1
OUT A8h,AL
JMP PETLJA

MOV AX,4C02h
INT 21h

CODE ENDS
END START
END
```

Memorijski mapirani ulaz/izlaz - Adrese

A ₁₉	A ₁₈	A ₁₇	A ₁₆	A ₁₅	A ₁₄	A ₁₃	A ₁₂	A ₁₁	A ₁₀	A ₉	A ₈	A ₇	A ₆	A ₅	A ₄	A ₃	A ₂	A ₁	A ₀		
1	X	X	X	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	= 83FE8H	} Even port
1	X	X	X	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	= 83FEAH	
1	X	X	X	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	= 83FECH	
1	X	X	X	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	= 83FEEH	
1	X	X	X	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	= 83FE9H	} Odd port
1	X	X	X	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	= 83FEBH	
1	X	X	X	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	= 83FEDH	
1	X	X	X	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	= 83FEFH	

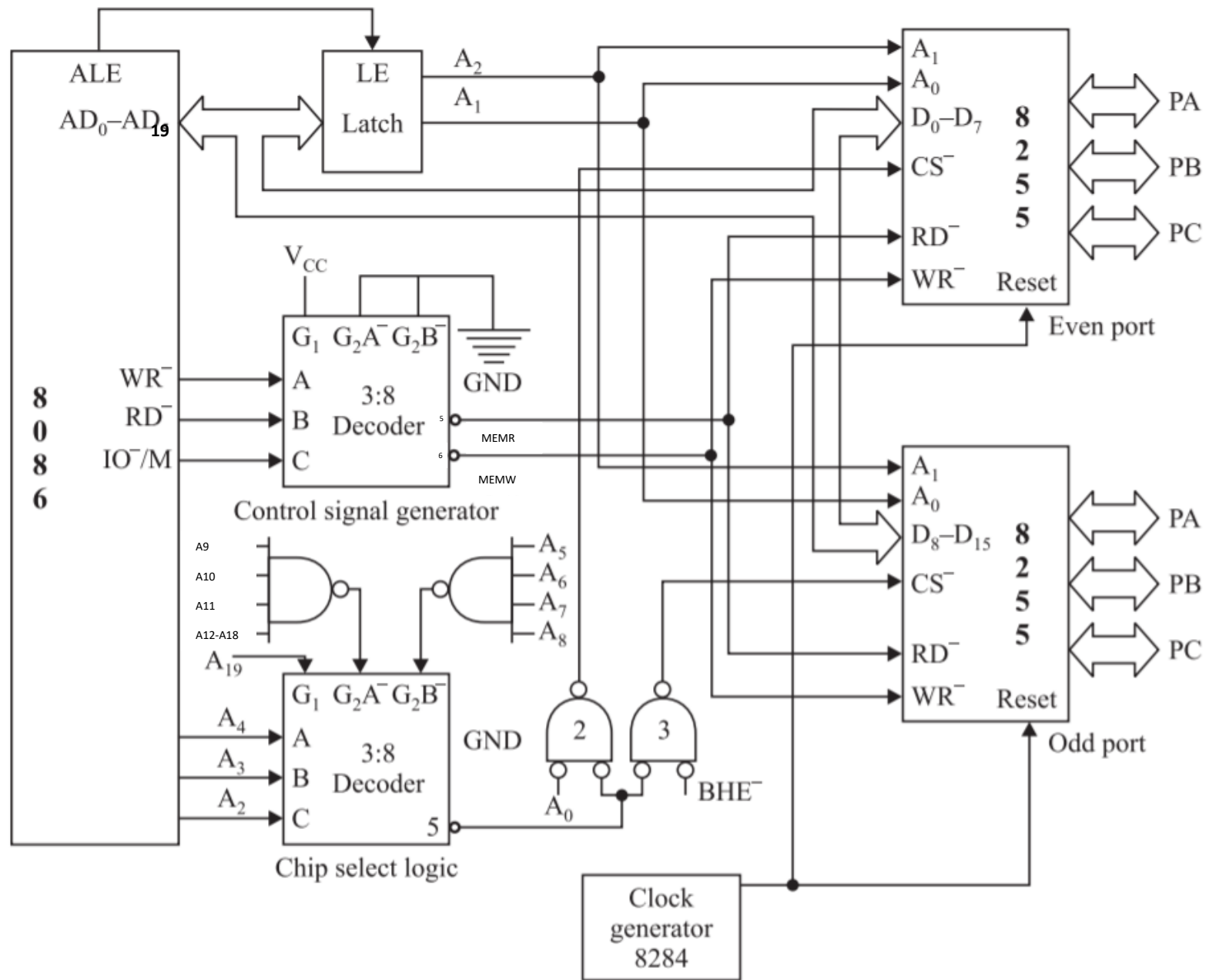
Adrese

8255 parni

19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	83FE8
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	83FEA
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	83FEC
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	83FEE

8255 neparni

19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	83FE9
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	83FEB
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	83FED
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	83FEF

Rešenje b)

- Memorijski-mapirani ulaz/izlaz
- MOV umesto IN i OUT
- U loaderu se konfiguriše početak DS
 - Početak segmenta: 83FEh
 - Adresa(20bit)=Segment(83FE0)+Offset(000E)

```
NAME PROGRAM

DATA SEGMENT
DB 100 DUP (?)
DATA ENDS

CODE SEGMENT
ASSUME CS:CODE, DS:DATA

START:

MOV AX, DATA
MOV DS, AX

; ZABRANA PREKIDA
CLI

; KONFIGURACIJA
; KOMPONENTA1
MOV AL, 80h
MOV DS: [000E], AL

; KOMPONENTA2
MOV AL, 82h
MOV DS: [000F], AL

PETLJA:
; ČITANJE SA PORTB KOMPONENTE2
MOV AL, DS: [000B]
; UPIS NA PORTA KOMPONENTE1
MOV DS: [0008], AL
JMP PETLJA

MOV AX, 4C02h
INT 21h

CODE ENDS
END START
END
```

Primer za 16bit IO

- Example 12.8, str. 411 u knjizi Sunil Mathur, "MICROPROCESSOR 8086: Architecture, Programming and Interfacing".
- Pretpostavljamo da imamo osam prekidača i jedan 7s displej povezan na 8086 preko 8255

A ₁₅	A ₁₄	A ₁₃	A ₁₂	A ₁₁	A ₁₀	A ₉	A ₈	A ₇	A ₆	A ₅	A ₄	A ₃	A ₂	A ₁	A ₀	Even ports
1	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	= 9FF8H = Port A
1	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	= 9FEAH = Port B
1	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	= 9FECH = Port C
1	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	= 9FEFH = CWR

Reference

- Sunil Mathur, “MICROPROCESSOR 8086: Architecture, Programming and Interfacing”, str. 402-412, 2011.